

پیشنیازە پاسای

لیژنەى ئۆلمپى ھەرىمى كوردستان – عىراق

بەشى يەكەم

پیناسە و ئامانچ و ئامرازەکان

ماددەى (۱)

بۇ مەبەستى حوکمەکانى ئەم یاسایە ئەم زاراوہ و دەستەواژانەى خوارەوہ ماناکانى بەرامبەریان دەگەيەنن:

یەكەم / ھەرىم: ھەرىمى كوردستان-عىراق

دووہم / لیژنە: لیژنەى ئۆلمپى ھەرىمى كوردستان-عىراق

سێیەم / كۆمەلەى گشتى: كۆمەلەى گشتى لیژنە.

چوارەم / نوسینگەى راپەراندن: نوسینگەى راپەراندن لیژنە.

پینجەم / سەرۆك: سەرۆكى لیژنە.

شەشەم / یەكیتىە وەرزشیەکان: دامەزراوہیەکیوەرزشیە، یاریەكى وەرزشى ئۆلمپى یان نا ئۆلمپى یان

جۆرى بەرپووەدەبات، بەپى رىساو پەپرەوہەکانى یەكیتى نیودەوڵەتى ئەو یارییە.

حەوتەم / نوینەرایەتى لیژنە: دەستەيەكە نوینەرایەتى لیژنەى ئۆلمپى دەكات لە شاروشارۆچكەکانى

كوردستان.

هەشتەم/ پەیماننامە: پەیماننامەى ئۆلمىيە، تۆمارى ئەو رېساوبنەما سەرەکیانەیه کە لیژنەى ئۆلمىی نیودەولتەى پىشتى پى دەبەستىت.

نۆیەم/ پەپرەوى ناوخۆ: پەپرەوى ناوخۆى لیژنەى ئۆلمىيە، کۆمەلەى گىشتى دايدەریژى و لیژنە رەزامەندى لەسەر دەدات بەپى پەیماننامەى ئۆلمىی و حوکمەکانى ئەم یاسایە.

ماددى (۲)

ئامانجەکانى ئەم یاسایە بریتىيە لە:

یەكەم/ رىكخستى كارى لیژنە بۆگەياندى پەيامەكەى بەپىپەیماننامە و پەپرەوى ناوخۆیەكەى.

دووەم/ جىگىر كەردنى بنەماكانى لیژنەى ئۆلمىی نیودەولتەى لە رىگەى بانگهێشتكردن بۆ بزەوتى ئۆلمىی و پاراستنى رىسا و بنەما ئۆلمىيەكان.

سىيەم/ گەشەپىدانوپالپشتىوپاراستنۇچاودىرىكردنىبزەوتى ئۆلمىی لە ھەرىم.

چوارەم/ جىگىر كەردنىبنەماينموونەبا ئاكانوگيانىو ەرزىشوبە رەنگار بوونەو ەوى ووزەبەخشەكان.

ماددى (۳)

ئامانجەکانى ئەم یاسایە بەم ئامرازانەى خوارەو دەبەدیدهی نرىن:

یەكەم/ رىكخستىخولوپالەوانىتیهەریمەكانو ناوخۆیەهریمىكوردستانودەوروبەرى.

دووەم/ ھاوکارىكەردنىبەكۆتییەناو ەندىيەكانونوینەرايەتییەكان لە روومەعەنەوى و تەكنىكى و مادىيەو.

سىيەم/ ھەماھەنگىلەگە ئەزگاو ەرزىشىيە حكومىونا حكومىيەكانو

رىزگرتنلەنىوانىانەھەرلایەنوبەگوپرەيدەستپۆيىەكانى.

چوارەم/

ئامادەگر دىنيپدا ويستىيە كانيسەر كە وتىلە و بە شىدار يىكر دىنانە يىھە ئىزار دە كانىيە رىملە خولوپا ئالە و انىيە تە كانىيە
دەرە وەى ھەرىم دەيانكات.

پىنجەم/ ئەنجامدانىخولو كۆر بەندى تەكنىكى

و كارگىر يىپىويستىبۇگە شەپىدانىئە و انە يىلە لىژنە و يە كىتتىيە كانونوئىنە رايە تىيە كانكار دەكەن.

شەشەم/ ئامادەگر دىنيپلانوبەر نامە يىپىويستىبۇ بەرزكر دنە وە وىتوانا يىبە جىھىنانا يىبە ھەى

بالا يۈەرز شىبە ھە ماھە نگیلە گە ئىە كىتتىيە وەرز شىيە كاندا.

بەشى دووہم

دامەز راندن

ماددى (۴)

يەكەم/ لىژنە يەك بەناوى (لىژنەى ئۆلمىپى ھەرىمى كوردستان - عىراق) دادەمەز رىت و بە بالاترىن
دامەز راولى وەرز شى ناھكومى دادەنرىت بۇ بەرپو ھەردنى بزاولتى ئۆلمىپى لە ھەرىم، كەسايە تىەكى
مەعنەوى سەربەخۆى دەبىت، بارەگا كەى لە ھەولر دەبىت، و مافى كرىنە وەى نوئىنە رايەتى لە شارو
شارۆچكە كانەھىە، و كار دەكات بە پىپى ئەم ياسايە و ياسا بەر كارەكان و پەيماننامەى ئۆلمىپى
و بىر پارەكانى لىژنەى ئۆلمىپى نىودە و ئەتى و پەپرە وە ناوخۆ يىە كەى.

دووہم/ لىژنە سەروككىكى دەبىت بەم مەرجانەى لای خوارە وە:

- ۱- عراقى بىت لە دانىشتوانى ھەرىم يان ناوچە كوردستانىە كانى دەرە وەى ئىدارەى ھەرىم.
- ۲- تەمەنى (۴۰) سال كەمتر نەبىت.
- ۳- لانى كەم بىروانامەى بە كالۆرىۆسى ھەبىت.
- ۴- ئەزموون و پىپۆرى لە بوارى وەرز شىدا ھەبىت.

۵- بە تاوانىكى ئابروبوهر حوكم نەدرابىت.

سىيەم/ ئەرك و دەستروپىيەكانى سەرۆكى لىژنە:

۱. سەرۆكايەتى كۆبوونەووەكانى كۆمەئەى گشتى و نوسىنگەى راپەراندن دەكات.
 ۲. نوپنەرايەتى لىژنە دەكات لەبەرەمبەر دامەزراوہ فەرمى و نافەرمىيەكان.
 ۳. نوپنەرايەتى كەردنى لىژنە لەكۆر و كۆنفرانسەكانى ناوہوہ و دەرہوہى ھەرىم.
 ۴. واژۆكردن لەسەر رېكەوتننامەكان و ئەو گرېبەستانەى لەلايەن لىژنەوہ بىرپارى لەسەر دراوہ پاش رەزامەندى نوسىنگەى راپەراندن بەپىي ياساو پەپرەوى ناوخۆ.
 ۵. واژۆكردن لەسەر چەكى پارە و مۆلەتى خەرچكەردنەكانى لىژنە.
 ۶. رېزىلېنان لەوہرزشوانان و دەستەى كارگىرې و كارمەندانى بوارى ئۆلمىي بەپىي ئەو رېكسازىيانەى نوسىنگەى راپەراندن دايدەنى.
 ۷. ھەر ئەرك و دەستروپىيەكى دىكە كە لە پەپرەوى ناوخۆدا ديارىدەكرىت.
- چوارەم/ سەرۆك، جىگريك يان زياترى دەبىت وپىادەى ئەو دەستروپىيانە دەكات كە سەرۆك بەپىي پەپرەوى ناوخۆپىي دەدات.

بەشى سىيەم

پىكھاتەى لىژنە

ماددەى (۵)

لىژنە لە دوو پىكھاتەى سەرەكى پىكدىت، كۆمەئەى گشتى و نوسىنگەى راپەراندن.

لقى يەكەم

كۆمەئەى گشتى

ماددەى (۶)

كۆمەلەي گشتى بالاترين دەسلەتلى لىژنەيە وپىكىدېت لە:

- ۱- سەرۆك وئەندامانى نوسىنگەي راپەراندن.
- ۲- سەرۆكى يەكئىتتە ناوئەندىيەكانى ئۆلمپى.
- ۳- وەرزىكارىك، كە لەنىو ئەوانەي نوينەرايەتى عىراقىيان كىرەووە لە يەكئىك لە سى كۆتا خولەكانى ئۆلمپىيەلەبىژىردىت. بەمەرجىك دانىشتووى ھەرىم يان ناوچە كوردستانىيەكانى دەرەوہى ئىدارەي ھەرىم بىت.
- ۴- سەرۆكانى دوو لە يەكئىتتە ناوئۆلمپىيەكان.

دووہم/ ئەرك و دەسپۆيىيەكانى كۆمەلەي گشتى:

- ۱- دارشتنى سىياسەتى گشتى لىژنە.
- ۲- ھەلئىزاردنى سەرۆك و ئەندامانى نوسىنگەي راپەراندن
- ۳- پەسەندكردنى بودجەي سالانەي وژمىرەي كۆتايىلىژنە .
- ۴- پەسەندكردنى پەپەرەي ناوخۆي لىژنە.
- ۵- پەسەندكردنى راپۆرتى نوسىنگەي راپەراندن تايبەت بە چالاكى لىژنەو پلانى كار بۆ سالى نوى.
- ۶- پەسەندكردنى ژمىركارىيەكانى لىژنە.
- ۷- پەسەندكردنى راپۆرتى ژمىريارى ياساي مۆلەتپىدراو.
- ۸- پەسەندكردنى راپۆرتى كۆبوونەوہى پىشوو كۆمەلەي گشتى.
- ۹- گىفتوگۆكردن و بىراردان لەسەر ئەوبابەتانەي نوسىنگەي راپەراندن بۆي رەوانە دەكات.
- ۱۰- ھەر ئەركىكى دىكە كە لەپەپەرەي ناوخۆدا دىارىدەكرىت.

لقى دوووم

نوسينگه‌ى راپه‌رانندن

مادده‌ى (۷)

يه‌كه‌م/نوسينگه‌ى راپه‌رانندن ده‌سته‌يه‌كى جيبه‌جيكارييه، پيكدپيت له سەرۇك و دوانزه (۱۲) ئەندام، كۆمه‌له‌ى گشتى له نيو ئەندامه‌كانيدا هه‌ليانده‌بژيړيٽ.
دوووم / ئەرك و ده‌ستپوييه‌كانى نوسينگه‌ى راپه‌رانندن:

- ۱- جيبه‌جيكردنى برياره‌كانى كۆمه‌له‌ى گشتى.
- ۲- به‌رپوه‌بردنى كاروباره‌ ته‌كنيكى و كارگيړپى و داراييه‌كانى ليژنه.
- ۳- ئاماده‌كردنى پرۆژه بودجه‌ى سالانه‌ى ليژنه.
- ۴- جيبه‌جيكردنى سياسه‌تى دارپژراو له‌لايه‌ن كۆمه‌له‌ى گشتى سه‌باره‌ت به نوينه‌رايه‌تى كردنى هه‌ريم له‌خوله هه‌ريميه‌كان و دهره‌كويه‌كان ، يان له‌و ياريپانه‌ى له‌گه‌ل تيمى دهره‌كيدا ده‌كرين له‌ناو هه‌ريم و دهره‌وه‌ى هه‌ريم و رپكخستنى كاروبارى په‌يوه‌نديدار به‌و بابه‌تانه.
- ۵- دانانى به‌رنامه‌ بۆ وهرزى وهرزشى به هه‌ماهه‌نگى له‌گه‌ل يه‌كيتيه‌كان و دامه‌زراوه وهرزشيه‌كان.
- ۶- دانانى به‌رنامه‌و پلانى پيويست بۆ جيبه‌جيكردنى سياسه‌تى گشتى ليژنه.
- ۷- رهمه‌نديدان له‌سه‌ر ئەو گريبه‌ستانه‌ى بۆ كارى ليژنه‌پيويستن، به‌پيى ياساو په‌پرەوى ناوخۆ.
- ۸- پيكه‌ينانى ليژنه‌ى تايه‌تمه‌ندو گروپى كار له شاره‌زاين به‌پيى په‌پرەوى ناوخۆ.
- ۹- هه‌ر ئەركيكي ديكه كه له‌په‌پرەوى ناوخۆدا دياريده‌كريٽ.

بەشى چوارەم

ئەندامىتى

ماددى (۸)

سەرۆك و ئەندامانى نوسىنگەى راپەراندن پېويستە ئەم مەرجانەيان تىدابىت:

يەكەم/ عىراقى بىت، لە دانىشتوانى ھەرىم يان ناوچە كوردستانىەكانى دەرەوھى ئىدارەى ھەرىم.

دووەم/ تەمەنى لە (۳۰) سال كەمتر نەبىت.

سىيەم/ لانى كەم بېروانامەى ئامادەى يان بەرامبەرى ھەبىت، وخزمەتى لە بوارى وەرزشى لە (۱۵) سال كەمتر نەبىت.

چوارەم/ بە تاوانىكى ئابرو بەرھوكم نەدرا بىت.

بەشى پىنجەم

دارايى لىژنە

ماددى (۹)

يەكەم/ داھاتەكانى لىژنە لەمانەى خوارەوھ پىكدىت:-

- ۱- ھاوكارى و پىدراوھ دارايىەكانى حكومەت.
- ۲- ديارى و بەخشىنە پىشكەشكراوھكان بۆ لىژنەلە چوارچىوھى ياسادا.
- ۳- داھاتى خول و پالەوانىتییەكان كە لەلایەن لىژنەوھ پىكدەخرىن.

- ۴- مافی دارایی پەخشی خولەکان و راگەیاندن و چالاکیەریکخراوەکان بۆ لیژنە.
- ۵- ئەو پیدراوە داراییانە لەلایەن دەستە وەرزشییە عێراقی و ھەریمیەکانلە چوارچۆوی یاسادا پێشکەشی لیژنە دەکریڤن.
- ۶- داھاتی وەبەرھێنانی مایەکانی لیژنەبەپێی یاسا.
- دووەم/ داھاتی نەختینەیی لیژنە تەنھا لە بانکە ریگەپیدراوەکان لە ھەریم دادەنریت، وپۆیستە لیژنە لەکاتی گۆرینی ئەو بانکە پارەکە تیدا دانراوە، لەماوەی یەك ھەفتەدالایەنی پەیوەندیدار ناگادار بکاتەو.

ماددە (۱۰)

ژمیاری سەرچەم داھاتەکانی لیژنە ملکەج دەبی بۆ چاودیاری و وردبینی دیوانی چاودیاری دارایی ھەریم.

بەشی شەشەم
حوکمەگشتییەکان

ماددە (۱۱)

وەرزشوانانی فەرمانبەر وکارمەندی دەزگا فەرمییەکان و خویندکار، بە خۆتەرخانکەرئەژماردەکریڤن لەو ماوانە نوینەرایەتی ھەریم دەکەن لە بۆنە و خولە وەرزشییەکان و کەمپە فەرمییەکانی مەشق وراھینان، لە پالەوانی تییەکانی ناوہوو دەرەوی ھەریم.

ماددە (۱۲)

لیژنە لۆگۆ و باجی ئۆلمپی باوەرپیکراو و ریگەپیدراو بەپێی حوکمەکانی پەیماننامە ئۆلمپی بەکاردیڤنیت.

ماددى (۱۳)

دياريكردنى ميكانيزمى بهستنى كۆبۈنەنە وەكانى كۆمەلەي گشتى و نوسىنگەي راپەراندن و بەرپۆهبردنى كارو ئەرکەکانيان و رېژەي ياسايى و ميكانزمى دەنگدان وهەئبژاردن به پەپرەوى ناوخۆ دياريدەکرېت.

ماددى (۱۴)

سەرۆك بەپپى پەپرەوى ناوخۆ رېنمايى پېويست بۆ ئاسان جېبەجېكردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەردەكات.

ماددى (۱۵)

پېويستە لايەنە پەيوەندىدارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جېبەجې بکەن.

ماددى (۱۶)

كار بەدەقى هيچ ياسا يان برپاريكى ناکۆك لەگەل حوكمەكانى ئەم ياسايە ناکرېت.

ماددى (۱۷)

ئەم ياسايە لە رېکەوتى بلاؤکردنەوهى لە رۇژنامەي فەرمى (وهقائعى كوردستان) جېبەجې دەکرېت.

ھۆكۈمكارمىكانى دەرچواندىن

بەلەبەرچاوغرتنى ئەۋەدى سىكتەرى ۋەرزىشى رۇئىكى گەۋرە ۋە كارىگەرى ھەيە لە ژيانى كۆمەلئىيەتى ۋە رۇشنىبىرى،ۋەبە مەبەستى فەراھەمكىردنى زەمىنەى ياساىى گونجاۋ بۇ لىژنەى ئۆلمىپى كوردستان ۋە پىيدانى پانتايى زياتر بۇكارو گەشەسەندىن، ۋەلەپىناۋ ئامادەكىردنى ۋەرزىشۋانان ۋە پەرەپىيدانى تۋانا جەستەيى ۋە ھەزرىەكانىانبەجۇرىك كە ئامادەيى كىپرىكىي ھەرىمى ۋە دەرەكىشيان ھەبىت،ۋە لەبەر پىيدانى ھەل بەگشتى بۇ گەنجانى كوران ۋە كچان بۇ پەرەپىيدان ۋە پىشخستنى رۇئى ھەرىمى كوردستان لەبەشدارىكىردن لە ھەموو چالاكىيە ۋەرزىشەكان لە رىگەى دامەزراۋەيەكى ۋەرزىشى بالا ۋە سەربەخۇ ۋەبە ھاۋكارى ۋە پىشتىگىرى لىژنەى ئۆلمىپى نىشتىمانى عىراقى ۋەلەپىناۋ بەرجەستەكىردن ۋە بلاۋكىردنەۋەى بنەما ئۆلمىپەكان لە نىۋو ۋەرزىشۋانان ۋەپىۋىستى ھەبوۋنى ياساپەكى گونجاۋ لەگەل پىرەنسىپەكانى دىموكراسى ۋە پەيماننامەى ئۆلمىپى، ئەم ياساپە دەرچۋىندىرا.